

"קשה לחלוק על כך שיש צורך של ממש בניהול מושכל של ענף הדיג בים התיכון והטלת הגבלות על העוסקים בתחום, זאת במטרה להביא להתאוששות הדגה", כך קבעו שלושת שופטי בג"צ, דנציגר, פוגלמן וזילברטל, בעתירה שהגישה החברה להגנת הטבע נגד משרד החקלאות, בנושא משבר הדגה החמור בים. שלושת השופטים הוסיפו כי משרד החקלאות דיווח שקיבל החלטות שונות שנועדו לקדם את שתי המטרות, ובכוונתו להוציא מן הכוח אל הפועל בתוך זמן קצר, אך בחברה להגנת הטבע אומרים בתגובה כי הצעדים אותם מקדם המשרד הם חלשים, לא מספקים וחלקיים וכי כדי לאושש את מצב הדגה בים, יש לבצע צעדים מידיים ומשמעותיים בהרבה. בית המשפט גם פסק לטובת החברה להגנת הטבע הוצאות בסך של 15 אלף שקל.

"החברה להגנת הטבע מברכת על כך שפקיד הדיג הראשי חוייב לפעול באמצעים דחופים ולממש את סמכותו להגבלת הדייגים לצורך שמירה על משאב הדגה, אך עם זאת, מתריעה כי הצעדים שפקיד הדיג עשה בהם שימוש, במסגרת הסמכות שהוענקה לו במסגרת העתירה, הם צעדים חלשים, לא מספקים, וחלקיים. פקיד הדיג בחר בחלופה הקלה - במקום לעשות צעדים כוללים שייטיבו את מצב הים, בחר פקיד הדיג במראית עין של הגבלות, בעוד רוב רובם של הדייגים, ובעיקר דייגי המכמורת ההרסניים, ממשיכים לדוג בעונת הרבייה ללא הגבלה, לרבות הרס של בתי גידול רגישים כמו שוניות סלעיות, המהווים אזורי אומנה לדייגים צעירים. החברה להגנת הטבע תמשיך לפעול בכל האמצעים - ציבוריים, מקצועיים ומשפטיים, על מנת להוביל לרפורמה מקיפה ולהגנה על הים התיכון, תוך הבטחת קיומו של משאב הדגה לרווחת הטבע וציבור הדייגים."

לאור מצבו העגום של הים התיכון, והכשל הניהולי בו מצוי ענף הדיג, פנתה החברה להגנת הטבע לפקיד הדיג הראשי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, עוד במהלך שנת 2014, בדרישה להטמיע תנאים ומגבלות ברישיונות הדיג לשנת 2015, בדגש על פעולות דחופות להגבלת דיג בעונת הרבייה ופעולות למניעת הרס בתי גידול ופגיעה בהתחדשות הדגה.

עמדתו המשפטית של משרד החקלאות הייתה כי אין לפקיד הדיג סמכות להכניס את התנאים המבוקשים, ויש להמתין לפרסום תקנות. לאור דחיפות הנושא, וכשעונת הרבייה בפתח, הוגשה עתירה לבג"צ ובקשה לדיון דחוף. הסעדים המבוקשים בעתירה היו להורות לפקיד הדיג הראשי לעשות שימוש בסמכויות שהוקנו לו בפקודת הדיג, ולהטיל מגבלות דחופות על הדיג כבר בשנת 2015.

במסגרת העתירה הגישה לבית המשפט רשות הטבע והגנים חוות דעת לפיה לים התיכון ולערכי הטבע שבו, נגרם נזק אקולוגי חמור ומתמשך, בעקבות אופן ניהולו של ענף הדיג בישראל, עד לכדי סכנה ממשית להמשך קיומן של מערכות אקולוגיות שלמות, ולכן יש לנקוט בצעדים מידיים לצמצום הפגיעה האקולוגית.

בית המשפט ופרקליטות המדינה קיבלו את עמדת החברה להגנת הטבע, לפיה לפקיד הדיג הראשי יש סמכות להגביל את הדיג לצורך שימור משאב הדגה, אולם בהודעת המדינה לבית המשפט, התברר כי השימוש שבחר פקיד הדיג הראשי לעשות בכלי זה, הוא שימוש מצומצם, לא אפקטיבי, ולא מקצועי. כך, למשל, הגבלת דייגי הצלילה החופשית למשך חודשיים בשנה בעונת הרבייה, וכוונה לבטל את רישיונות הדיג החריגים במיכלי אוויר - היא מהלך חיובי, אך הצפוי להשפיע על אחוזים בודדים בלבד של שלל הדיג בים התיכון; באותו זמן שדייגי הצלילה יושבתו מדיג, ימשיך לחץ בלתי פוסק של דייגי מכמורת, רשתות, חכות ומערכי קרסים - ויפגע בפעילות הרבייה של הדגים. מדובר על מהלך שאין בו שום היגיון ניהולי או אקולוגי, ויש ליישמו למשך 3 חודשים על כלל הדייגים בישראל; הכוונה להרחיק את דייגי המכמורת ל - 3 חודשים בשנה מ - 15 מטר עומק מינימום, ל - 30 מטר עומק מינימום - מדובר על מגמה חיובית, אך במתכונת שהוצע הוא אינו אפקטיבי. את ההרחקה של דייגי המכמורת מהמים הרדודים, בהם מתבצעת פעילות הרבייה של הבוגרים, והתבגרות הדייגים הצעירים, יש לעשות למשך כל השנה, ולעומק מינימום של 40 מטר; הרחקת דייגי המכמורת מהחוף ל - 3 חודשים, תסייע לדייגים אלה ליהנות משלל גדול קצת יותר בתום עונת ההרחקה, אך עם חזרתם למים הרדודים - ימשיכו לפגוע פגיעה בלתי הפיכה הן בדייגים צעירים והן בתשתית בית הגידול, ובכך ינצחו את הפגיעה במרבית הדייגים בישראל, ובטבע; פקיד הדיג בחר להתעלם מהבעיה הקשה של ספינות מכמורת הפוגעות בשוניות סלעיות וגורמות להן נזק בלתי הפיך, מהצורך בניהול והגבלה של כלל הדייגים המסחריים בישראל, ומהצורך הדחוף לאסור על הדיג של מינים בסיכון (כמו דקרים) לכלל הדייגים ולמשך כל השנה.